

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА
МОГИЛИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор ЧДУ ім. Петра Могили

Д.П. КЛИМЕНКО

«30» березня 2015 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступу на третій рік навчання на напрям підготовки
6.030509 «ОБЛІК І АУДИТ»
на 2015-2016 навчальний рік**

1. ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНЯ ПІДГОТОВКИ

1.1. Мета і завдання програми

Тема 1.1. Мета і завдання програми

Знакати і розуміти політику, економіку, фінанси, маркетинг, закони і статутні акти України, умови ведення бізнесу в Україні. Розуміти економічну систему України, принципи і методи імпорту і експорту товарів, основних видів Платіжів і юридичних політичних банків. Мати спеціальні навички в загальній теорії бухгалтерського обліку та аудиту, а також в спеціальних.

Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Процес і характер праці.

Виробничі можливості економіки – методи. Виробничі фактори. Механізми виробництва і розподілу. Обмеженість ресурсів.

Миколаїв – 2015

Тема 3. Розподіл і використання ресурсів.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розроблена для вступних випробувань для зарахування на навчання на третій курс за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» за напрямом підготовки 6.030509 «Облік і аудит».

Майбутній фахівець повинен мати систему знань щодо сутності та функцій активів підприємства як відносин з приводу утворення, розподілу, обліку і використання централізованих і децентралізованих фондів грошових ресурсів.

Метою даного випробування є встановлення рівня знань та вмінь щодо основних економічних принципів і законів, проблем мікро- та макроекономіки, що свідчатиме про готовність студента до подальшого опанування дисциплін з блоку професійної підготовки.

Вступний іспит дозволяє виявити рівень володіння категоріальним апаратом та методологією дослідження. А також вміння аналізувати особливості розвитку та становлення економічних відносин між людьми у процесі господарської діяльності; взаємодію економічних суб'єктів у процесі створення матеріальних благ при обмежених ресурсах; застосовувати діалектичні методи економічного та бухгалтерського аналізу при дослідженні елементів ринкового механізму; обґрунтовувати можливості застосування теоретичних моделей економічного розвитку в практичній діяльності; аналізувати проблеми, пов'язані з формуванням і розподілом капіталу, основи фіскальної політики та державного регулювання в умовах ринкової економіки; оцінювати вплив на економічні процеси зовнішніх факторів, тенденції розвитку світової економіки.

Вступне випробування включає три модулі дисциплін:

1. Модуль 1 «Політекономія»
2. Модуль 2 «Мікроекономіка»
3. Модуль 3 «Макроекономіка»

Модулі дисциплін характеризують базові теоретичні та практичні знання та вміння абітурієнтів, що вступають на третій курс на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за напрямом підготовки «Облік і аудит».

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

1.1. Модуль 1 «Політекономія»

Тема 1. Предмет і метод політичної економії.

Зародження і розвиток політичної економії. Основні напрямки, школи і течії в політичній економії. Розвиток економічної думки в Україні. Предмет політичної економії. Закони, принципи і категорії політичної економії. Система економічних законів. Позитивна і нормативна політична економія. Методи економічних досліджень. Загальні методи наукового пізнання та їх використання. Функції політичної економії.

Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці.

Виробничі можливості суспільства і потреби. Виробництво і його основні фактори. Межа виробничих можливостей. Продукт виробництва. Обмеженість ресурсів.

Тема 3. Економічні потреби та інтереси.

Економічні потреби суспільства, їх суть і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Корисність продукту. Виробництво та проблеми задоволення зростаючих потреб суспільства.

Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку.

Економічна система: її сутність та структурні елементи. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Суспільний поділ праці і структура продуктивних сил. Виробнича функція та її складові. Домогосподарства, підприємства і держава як суб'єкти економічної системи. Типи і еволюція економічних систем. Формацийний і цивілізаційний підходи до типологізації суспільства.

Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.

Натуральна (традиційна) форма організації виробництва. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар та його властивості. Вартість і ціна: альтернативні теорії. Функціонування товарного господарства та його закони. Виникнення і розвиток грошових відносин. Грошовий обіг та його закони. Визначення грошової маси, необхідної для обслуговування обігу.

Тема 6. Ринкова система та закономірності її функціонування.

Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата. Капітал як економічна категорія. Альтернативні теорії капіталу. Капітал і праця. Трудові відносини: сутність і структура. Наймана праця. Вартість робочої сили: дискусійні аспекти.

Тема 7. Витрати виробництва і прибуток.

Витрати виробництва як передумова виробництва. Види витрат виробництва. Прибуток як економічна категорія. Теорії прибутку. Норми прибутку і фактори, що на неї впливають

Тема 8. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення.

Інституціональні основи ринкової економіки. Ринкові відносини, їх суб'єкти і об'єкти. Визначення ринку: альтернативні теорії. Попит і пропозиція. Ринкова рівновага. Ринкова ціна: механізм формування і функції. Функції ринку. Умови формування і розвитку ринку. Місце конкуренції в ринковій економіці. Функції та форми конкуренції. Конкуренція і монополія. Принципи класифікації ринків. Поняття та основні риси інфраструктури ринку.

Тема 9. Домогосподарство в системі економічних відносин.

Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин. Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Розподіл доходів на особисте споживання, податки і заощадження. Місце домогосподарства в кругообігу продуктів, ресурсів і доходу.

Тема 10. Підприємство як товаровиробник. Валовий доход і прибуток.

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств. Капітал підприємства. Оборот капіталу підприємства. Основний та оборотний капітал. Зношення основного капіталу. Амортизація. Підприємницький дохід. Роль підприємства і підприємництва в ринковій економіці.

Тема 11. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента.

Позичковий капітал і процент. Банки, їх роль та функції. Центральні і комерційні банки. Інші фінансово-кредитні установи. Процент та його економічна природа. Сутність кредиту та його форми. Капітал у сфері торгівлі. Товарні біржі. Фондова біржа. Цінні папери. Роль ринкової інфраструктури в регулюванні економічних процесів. Рентні відносини.

Тема 12. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми.

Суспільний продукт і його форми. Методи обчислення суспільного продукту. Методологічні аспекти системи національних рахунків. Валовий внутрішній продукт, його суть і відтворювальна структура. Валовий національний продукт. Чистий національний продукт. Національний доход. Концепції національного доходу. Сутність і види економічного відтворення: просте і розширене. Кругообіг доходу, ресурсів і продукту у процесі відтворення. Відтворення всіх елементів економічної системи. Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Національне багатство і його структура.

Тема 13. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.

Економічне зростання та економічний розвиток. Типи економічного зростання. Нагромадження. Норми нагромадження. Заощадження та інвестиції. Роль інвестицій в економічному зростанні. Особливості розвитку економіки в Україні. Зайнятість: суть і форми. Теорії зайнятості. Повна зайнятість, виробничий потенціал і ефективність виробництва. Види і форми безробіття.

Тема 14. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції.

Господарський механізм, його суть і елементи. Особливості господарського механізму ринкової економіки. Господарський механізм: система управління економікою. Державне регулювання суспільного відтворення та його форми. Планування і програмування. Фінансова система і фінансова політика в державі. Необхідність і сутність фінансів. Державні фінанси. Роль держави в кругообігу продукту, ресурсів і доходу.

Тема 15. Сучасні економічні системи.

Виникнення монополій та їх форми. Державне регулювання економіки. Особливості економічних відносин і різноманітність форм еволюції країн, що розвиваються. Становлення різних форм власності. Формування сучасних ринкових відносин і ринкової інфраструктури. Становлення державного і ринкового механізмів регулювання економіки і зайнятості.

Тема 16. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин.

Світове господарство: його сутність та структура. Розвинуті країни ринкової економіки. Країни, що розвиваються. Міжнародний поділ праці і спеціалізації. Міжнародні економічні відносини. Інтернаціоналізація господарських відносин і продуктивних сил. Світогосподарські зв'язки та їх форми.

Тема 17. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.

Причини виникнення та сутність глобальних проблем. Економічне зростання та глобальні проблеми. Основні глобальні проблеми сучасності. Класифікація

глобальних проблем. Міжнародне співробітництво в розв'язанні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

Питання для підготовки з модулю 1 «Політекономія»:

1. Розвиток поглядів на предмет економічної теорії. Економікс і політекономія.
2. Метод політекономії. Економічні категорії та економічні закони, їх класифікація. Нормативна і позитивна економічна теорія.
3. Загальна характеристика суспільного виробництва, його структура. Економічні потреби. Суспільні та економічні блага, їх класифікація.
4. Економічні ресурси і фактори виробництва. Традиційні і сучасні підходи до їх класифікації. Крива виробничих можливостей.
5. Економічна система, її суть, ознаки і структурні елементи. Продуктивні сили і економічні відносини, їх суть і структура. Діалектика продуктивних сил і виробничих відносин. Спосіб виробництва.
6. Типи економічних систем. Цивілізаційна та формаційна моделі періодизації етапів розвитку людського суспільства.
7. Економічна природа власності, механізм її реалізації та місце в економічній системі.
8. Загальна характеристика типів і форм власності, особливостей їх реалізації, місця і ролі у сучасних економічних системах.
9. Акціонерна власність: сутність, особливості реалізації та місце в сучасних економічних системах.
10. Загальні форми організації виробництва. Натуральне господарство. Закономірності виникнення і сутність товарного виробництва.
11. Товар і його властивості. Двоїстий характер праці, втіленої в товар. Сутність вартості та основні концептуальні підходи до її визначення. Величина вартості товару та чинники, що її визначають.
12. Закономірності виникнення та сутність грошей. Сучасні концепції грошей. Функції грошей. Закони грошового обігу.
13. Грошова система, її сутність та основні елементи. Типи грошових систем, їх еволюція та сучасний розвиток.
14. Інфляція, її суть, причини, види і методики вимірювання. Соціально-економічні наслідки інфляції.
15. Закономірності виникнення та сутність капіталу. Первісне нагромадження капіталу. Постійний і змінний капітал.
16. Робоча сила як товар, її властивості. Чинники, що визначають величину вартості і ціну товару робоча сила. Заробітна плата.
17. Особливості капіталістичної експлуатації. Додаткова вартість: сутність, способи збільшення, норма і маса.
18. Кругообіг і оборот капіталу. Основний і оборотний капітал. Зношування основного капіталу, його види і типи. Амортизація і норма амортизації.
19. Промисловий капітал і витрати виробництва, їх склад і структура. Прибуток як економічна категорія. Норма і маса прибутку та чинники, що визначають їх динаміку.
20. Торгівельний капітал, його сутність функції і роль в сучасних економічних системах. Витрати обігу і торговельний прибуток.

21. Позичковий капітал, його генезис і сутність. Позичковий відсоток, його норма. Розподіл прибутку на підприємницький дохід і процент.
22. Кредит, його сутність, функції та роль у сучасних економічних системах. Основні форми кредиту.
23. Зміст, ознаки і основні принципи підприємства і підприємницької діяльності.
24. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Основні типи підприємств, їх класифікація, переваги та недоліки.
25. Власність на землю, її місце в системі аграрних відносин.
26. Форми підприємництва і типи підприємств у сільському господарстві.
27. Теорія земельної ренти та її форми. Диференціальна рента I і II, їх сутність, механізм утворення і привласнення. Монопольна рента, абсолютна земельна рента.
28. Ціна землі, її тенденції за сучасних умов.
29. Конкуренція: сутність, форми і роль в сучасних економічних системах.
30. Об'єктивні закономірності виникнення і сутність монополізму. Економічні типи і організаційні типи монополій.
31. Суспільне відтворення: суть, основні риси, типи і зміст. Нагромадження і його ефективність.
32. Особливості відтворення суспільного продукту, його структура і умови реалізації за різних типів суспільного відтворення. Моделі руху суспільного продукту.
33. Національне багатство, його склад і проблеми суспільного відтворення.
34. Економічне зростання, його зміст, рушійні сили і основні показники.
35. Сутність відносин розподілу, їх місце в економічній системі. Закони розподілу.
36. Диференціація доходів населення і суперечності системи розподілу. Нерівність доходів і принцип соціальної справедливості у відносинах розподілу. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.
37. Сучасні транзитивні і трансформаційні перетворення перехідної економіки України, їх проблеми, тенденції та історична перспектива.
38. Світове господарство: суть, генезис, етапи розвитку, характерні риси і сучасна структура.
39. Міжнародна торгівля товарами та послугами. Торгівельний і платіжний баланс країни.
40. Проблеми інтеграції України у світове господарство.

1.2. Модуль 2 «Мікроекономіка»

Тема 1. Предмет і методи мікроекономіки.

Проблема обмеженості ресурсів та необхідність вибору, альтернативність варіантів використання обмежених ресурсів, крива виробничих можливостей і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Предмет курсу, об'єкт та суб'єкти економічних відносин на мікрорівні: домогосподарство, фірма, держава. Методологія мікроекономічного аналізу: загальноекономічні та специфічні методи, мікроекономічні моделі. Мікроекономічний інструментарій.

Тема 2. Попит та пропозиція, їх взаємодія.

Ринок як механізм координації економічного вибору. Попит і закон попиту, аналіз зміни попиту та величини (обсягу) попиту. Крива попиту. Пропозиція і закон пропозиції, аналіз зміни пропозиції та величини (обсягу) пропозиції. Крива пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага, надлишок та дефіцит товарів на ринку.

Тема 3. Теорія еластичності.

Концепція еластичності взаємопов'язаних економічних змінних, еластичність попиту за чинниками впливу: за власною ціною блага, за ціною благ комплементів та субститутів (перехресна еластичність), за доходом; чинники впливу на еластичність попиту за ціною. Еластичність пропозиції та чинники впливу на її рівень, еластичність пропозиції за власною ціною блага та цінами факторів виробництва.

Тема 4. Корисність економічного блага.

Потреби та економічні блага, поняття корисності. Сукупна та гранична корисність, функція корисності. Криві байдужості, карта кривих байдужості, її властивості. Гранична норма заміщення благ, бюджетні обмеження і можливості споживача, вплив зміни доходу та цін на розміщення бюджетної лінії.

Тема 5. Аналіз поведінки споживача.

Реагування споживача на зміну цін товарів, крива "ціна-споживання", побудова кривої індивідуального попиту споживача. Реагування споживача на зміну його доходу, крива "доход-споживання", поняття "повноцінних" і "неповноцінних" благ, криві Енгеля. Ефект доходу та ефект заміщення; парадокс Гіффена. Невизначеність та економічний ризик.

Тема 6. Мікроекономічна модель фірми.

Поняття фірми, фактори виробництва, технологія виробництва, чинник часу і періоди функціонування фірми, поняття і параметри виробничої функції; сукупний, середній та граничний продукти змінного фактора виробництва. Виробництво в короткостроковому періоді, правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактора виробництва.

Виробництво в довгостроковому періоді. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта, взаємозамінність виробничих факторів, гранична норма технологічного заміщення.

Тема 7. Витрати виробництва.

Концепція витрат, бухгалтерські та економічні витрати, поняття альтернативних витрат, постійні та змінні витрати, сукупні, середні та граничні витрати. Витрати виробництва в короткостроковому періоді, типовий характер змін витрат - закон зростаючих граничних витрат (зниження доходності). Витрати в довгостроковому періоді. Ізокоста, вибір комбінації виробничих факторів за критерієм мінімізації витрат, еквімаржинальний принцип мінімізації витрат, критерій максимізації прибутку.

Тема 8. Ринок досконалої конкуренції.

Поняття та види ринкових структур. Ознаки й умови досконалої конкуренції, попит, дохід та прибуток конкурентної фірми. Визначення оптимального обсягу випуску; пропозиція фірми та галузі в короткостроковому періоді, криві пропозиції; рівновага фірми та галузі в короткостроковому періоді. Пропозиція фірми в довгостроковому періоді, тривала рівновага фірми, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Тема 9. Монопольний ринок.

Ознаки "чистої монополії", види монополій, бар'єри вступу до монопольного ринку, попит та дохід фірми-монополіста. Вибір монополістом обсягу виробництва та ціни, вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту; визначення монопольної ціни та цінова дискримінація, рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді. Економічні наслідки монополізації галузі, порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Державне регулювання монополій, антимонопольна політика.

Тема 10. Ринок монополістичної конкуренції.

Ознаки монополістичної конкуренції, умови вступу до галузі, поведінка фірми на ринку монополістичної конкуренції. Еластичність попиту фірми в умовах монополістичної конкуренції, визначення оптимального обсягу виробництва та цінова політика, умова досягнення та підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді.

Тема 11. Олігополістичний ринок.

Основні ознаки олігополії: нечисленність фірм в олігополістичних галузях, загальна взаємозалежність олігополістів, однорідність або диференційованість продукту, високі бар'єри для вступу до галузі. Теоретичні моделі олігополії, лідерство у встановленні цін (квазімонополія), ламана крива попиту на продукцію олігополіста, ціноутворення за принципом "витрати плюс", теорія ігор.

Тема 12. Утворення похідного попиту.

Попит на продукт та попит на фактори виробництва (похідний попит). Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва.

Тема 13. Ринок праці.

Праця як фактор виробництва, її мобільність. Ринок праці та його суб'єкти. Характеристика досконало конкурентного ринку праці; формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю. Ринок праці з недосконалою конкуренцією: попит монополії на працю та монопольна рівновага на ринку праці, особливості моносонічного та олігосонічного ринків праці, двостороння монополія.

Тема 14. Ринок капіталу.

Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу; рух капіталу та капітальні фонди. Попит та пропозиція капіталу. Рівновага на ринку капіталу. Поняття дисконтованої величини, види процентних ставок, реальна та номінальна процентні ставки, прибуток на капітал, показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень; формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Тема 15. Ринок земельних ресурсів.

Особливості землі як фактору виробництва, формування пропозиції та попиту на землю, чинники впливу на попит на землю, сільськогосподарський та несільськогосподарський попит на землю, рівновага на ринку земельних ресурсів.

Тема 16. Держава в мікроекономічній теорії.

Необхідність та причини втручання держави в економічні процеси за ринкових умов, функції держави, методи державного впливу на економіку, позитивний аналіз поведінки уряду, застосування теорії громадського вибору у поведінці уряду.

Тема 17. Загальна ринкова рівновага та економічна ефективність.

Часткова та загальна рівновага ринку, ефект зворотного зв'язку. Рівновага в економіці обміну: необхідність та вигоди ринкового обміну, діаграма Еджворта, ефективність при обміні, крива контрактів, крива можливостей споживачів, загальна рівновага за Парето. Ефективність у виробничій сфері. Загальна рівновага та економіка добробуту.

Питання для підготовки з модулю 2 «Мікроекономіка»:

1. Мікроекономіка як складова економічної теорії.
2. Попит і обсяг попиту (графічна та математична інтерпретація).
3. Пропозиція та обсяг пропозиції (графічна та математична інтерпретація).
4. Ринкова рівновага попиту і пропозиції.
5. Динамічна модель ринкової рівноваги.
6. Смаки та уподобання споживача.
7. Крива байдужості та гранична норма заміщення.
8. Корисність та її економічна оцінка.
9. Обмеження можливостей споживача.
10. Рівновага споживача.
11. Цінова еластичність попиту.
12. Цінова еластичність пропозиції.
13. Формування індивідуального попиту на основі зміни ціни блага.
14. Формування індивідуального попиту на основі зміни доходу споживача.
15. Формування ринкового попиту. Надлишок споживачів на ринку.
16. Фактори виробництва та виробнича функція.
17. Виробництво в короткостроковому періоді: закон спадної віддачі змінного фактора.
18. Виробництво в довгостроковому періоді: взаємозамінність виробничих факторів.
19. Виробництво в довгостроковому періоді: віддача від масштабу.
20. Витрати виробництва та їх види.
21. Витрати в короткостроковому періоді.
22. Витрати виробництва в довгостроковому періоді.
23. Мінімізація витрат: еквімаржинальний принцип.
24. Модель ринку досконалої конкуренції. Попит на продукцію конкурентної фірми та її дохід.
25. Визначення оптимального обсягу випуску фірми (максимізація прибутку): два підходи.
26. Пропозиція фірми та галузі в короткостроковому періоді на ринку досконалої конкуренції.
27. Рівновага фірми та галузі на ринку досконалої конкуренції в короткостроковому періоді.
28. Рівновага фірми та галузі на ринку досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.
29. "Парадокс прибутку" на ринку досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.
30. Надлишок виробника та виробничий надлишок на ринку.
31. Модель "чистої монополії" та її характеристики.

32. Рівновага на монопольному ринку в короткостроковому та довгостроковому періодах.

33. Попит та дохід монополіста.

34. Вибір монополістом обсягу виробництва та ціни.

35. Ринкова влада монополіста: вимірювання та джерела.

36. Монопольне ціноутворення: цінова дискримінація.

37. Ефективність олігополістичного ринку.

38. Пропозиція заощаджень. Міжчасовий вибір домогосподарства.

39. Ефективність у виробництві.

40. Ефективність розміщення ресурсів.

1.3. Модуль 3 «Макроекономіка»

Тема 1. Макроекономіка як наука.

Об'єкт і предмет макроекономіки. Місце макроекономіки в системі економічних наук. Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна і нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка економічна політика.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Система національних рахунків (СНР). Основні макроекономічні показники. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: інституціональні одиниці, сектори, рахунки, економічні операції. Методи розрахунку ВВП. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий національний дохід наявний. Макроекономічні показники на чистій основі. Номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Індекс цін (дефлятор ВВП). Інфлювання та дефлювання ВВП. Чистий внутрішній продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Доходи кінцевого споживання. Показники суспільного добробуту.

Тема 3. Макроекономічна нестабільність.

Безробіття: поняття, причини виникнення та види. Класична концепція безробіття. Кейнсіанська концепція безробіття. Закон Оукена. Поняття інфляції. Циклічна природа інфляції. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Крива Філіпса про зв'язок між інфляцією і безробіттям в короткостроковому і довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості населення.

Тема 4. Сукупний попит і сукупна пропозиція.

Сукупний попит як функція від ціни. Крива сукупного попиту. Закон сукупного попиту та його фактори. Крива сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту та вплив їх на його криву. Сукупна пропозиція. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції і виробнича функція.

Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції.

Доходи домогосподарств і споживання. Функція споживання. Споживання як функція наявного доходу. Функція споживання. Модель "заощадження - інвестиції" і макроекономічна рівновага. Заощадження і інвестиції. Класичний

підхід урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Державна інвестиційна політика та її вплив на розвиток національної економіки. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткові ставки. Податок на прибуток і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту.

Тема 6. Сукупні видатки і ВВП.

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Сукупні видатки і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «видатки — випуск». Фактичні та заплановані видатки. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення — ін'єкції». Мультиплікатор витрат. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Тема 7. Держава в системі макроекономічного регулювання.

Сутність, функції та інструменти державного регулювання економікою. Економічні функції держави. Особливості макроекономічного регулювання в Україні. Теорії державного регулювання ринковою економікою. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Передумови виникнення кейнсіанської теорії. Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг. Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті податки і трансформація функції споживання.

Тема 8. Фіскальна політика.

Види фіскальної політики. Дискреційна фіскальна політика. Стимулююча та стримувальна фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету. Фіскальна політика та державний бюджет. Концепції збалансування державного бюджету.

Тема 9. Грошовий ринок і монетарна політика.

Пропозиція грошей. Грошовий мультиплікатор. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Ефект грошового мультиплікатора. Попит на гроші, його види. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Механізм функціонування грошового ринку. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку. Монетарна політика. Цілі та інструменти монетарної політики, її передатний механізм. Монетарна політика у моделі „AD – AS”. Вплив монетарної політики на економіку: політика дорогих та дешевих грошей; антиінфляційна функція. Модель „IS – LM” як теорія сукупного попиту у закритій економіці. Товарний ринок і крива IS. Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Обґрунтування кривої IS та її рівняння.

Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності.

Сутність, основні форми та механізм зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоторговельна діяльність і макроекономічна політика у відкритій економіці. Основні теорії міжнародної торгівлі. Торговельна політика, чистий експорт і ВВП. Рівноважний обсяг виробництва і доходу у відкритій економіці. Мала відкрита економіка. Велика відкрита економіка. Модель платіжного балансу. Валютний курс. Форми котирування валютного курсу. Види валютного курсу залежно від режиму його формування.

Тема 11. Ринок праці та соціальна політика.

Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці. Особливості функціонування ринку праці в Україні. Рівноваги на ринку праці: неокласичний та кейнсіанський підходи. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Поняття та форми прояву зайнятості. Економічно активне населення. Сутність і види соціальної політики. Соціальний захист населення. Диференціація доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.

Тема 12. Економічне зростання.

Сутність, типи і вимір економічної динаміки. Фактори економічного зростання. Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Внесок окремих факторів у економічне зростання. Сучасні моделі прогнозування економічного зростання. Модель економічного зростання Солоу. Сутність та структура економічного циклу. Види економічних циклів. Індикатори циклічних коливань. Графічний та вербальний аналіз фаз економічного циклу.

Питання для підготовки з модулю 3 «Макроекономіка»:

1. Рівні господарської системи та їх взаємозв'язок.
2. Предмет, об'єкт та завдання макроекономіки.
3. Місце макроекономіки в системі наук.
4. Позитивна і нормативна макроекономіка. Види макроекономічного аналізу.
5. Загальнонаукові методи макроекономіки.
6. Специфічні методи макроекономіки.
7. Економічний кругообіг у закритій приватній економіці: проста та ускладнена модель.
8. Модель кругообігу закритої економіки з участю держави.
9. Модель кругообігу відкритої економіки.
10. Теоретичні основи та принципи побудови СНР.
11. Етапи розвитку СНР.
12. Потоківі макроекономічні показники.
13. Макроекономічні показники запасів та економічної кон'юнктури.
14. Номінальні та реальні макроекономічні показники.
15. Суспільний добробут та проблеми його кількісного визначення.
16. Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи та рівень глобалізації.
17. Сукупний попит: зміст, структура, фактори, що на нього впливають.
18. Сукупна пропозиція: зміст, структура, фактори, що на нього впливають.
19. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції.
20. Економічний цикл: фази циклу та причини коливань. Відхилення реального ВВП від потенційного рівня.

21. Безробіття: сутність та види.
22. Причини існування стійкого рівня безробіття.
23. Інфляція, рівень інфляції, типи.
24. Інфляція і процентні ставки. Ефект Фішера.
25. Види інфляції.
26. Політика державних видатків, податкова політика. Крива Лафера.
27. Види та ефективність бюджетно-податкової політики.
28. Бюджетна система. Державний бюджет, його структура.
29. Джерела формування державного бюджету.
30. Податки: сутність та класифікація. Види оподаткування.
31. Бюджетний дефіцит. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
32. Державний борг.
33. Вплив бюджетного дефіциту і державного боргу на економіку.
34. Управління зовнішнім боргом.
35. Механізми скорочення зовнішньої заборгованості в умовах боргової кризи.
36. Грошово-кредитна система: зміст, структура, об'єкти суб'єкти.
37. Грошово-кредитна політика.
38. Центральний банк та його роль у грошово-кредитній політиці.
39. Засоби прямого впливу грошово-кредитної політики.
40. Опосередковані засоби грошово-кредитної політики.

II. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНОСТІ АБИТУРІЄНТІВ

Оволодіння системою знань, що відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за напрямом підготовки 6.030508 «Облік і аудит» передбачає, що вступники повинні мати документи, які засвідчують навчання (та його успішність) за зазначеним напрямом або перехресним напрямом, що передбачений правилами прийому; вільно володіти державною мовою, мати здібності до оволодіння знаннями та навичками в галузі фундаментальних та професійно орієнтованих економічних дисциплін, які вивчаються на 1 та 2 курсі.

Дане випробування вступників сприяє виявленню здібностей у майбутніх фахівців у галузі економіки, фінансів, споріднених наук. У процесі його проведення абітурієнти повинні показати навички та вміння досліджувати економічні явища та процеси, що необхідно для чіткого визначення індивідуальних орієнтирів застосування власних здібностей та реалізації набутого професійного потенціалу в умовах ринкової системи.

Вступник повинен знати:

- основні поняття, що пов'язані з активами і пасивами підприємства;
- принципи формування заробітної плати на підприємстві
- основи аналізу і взаємодії попиту і пропозиції;
- як формується споживчий вибір на ринку;
- як фірма визначає кількісний і якісний склад ресурсів для виробництва певного обсягу продукції;
- як фірма визначає обсяг виробництва та ціну на продукцію залежно від ринкової структури;
- механізм формування, функціонування та регулювання грошового

обігу, банківської системи, товарного виробництва, кругообігу капіталу;

- сутність економічних категорій: заробітна плата, зайнятість, ціна, інфляція тощо та методи їх регулювання.

Студент повинен **вміти**:

- аналізувати діяльність підприємства за умов досконалої та недосконалої конкуренції;

- аналізувати поведінку споживачів на ринку товарів і послуг, а також домогосподарств на ринку факторів виробництва;

- оцінити економічну ситуацію країни та виявляти закономірності економічного розвитку;

- обирати найефективніші методи регулювання економічних явищ та категорій.

ІІІ. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ТА СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Вступні випробування охоплюють три дисципліни, які передбачені навчальними планами освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» та складаються з тестових запитань за таких дисциплін: «Політекономія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка». Вступні випробування проводяться у вигляді письмового іспиту.

Екзаменаційний білет складається із 30-ти тестових запитань, по десять на кожний модуль.

ІV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

При перевірці тестових запитань з модулю 1 «Політекономія» кожне з них оцінюється у 2 бали; кожне тестове запитання з модулю 2 «Мікроекономіка» та модулю 3 «Макроекономіка» оцінюється у 4 бали. Таким чином, за відповіді на 30 тестових запитань студент може отримати 100 балів. Набрані бали включаються до загального вступного рейтингу студента.

Шкала оцінювання знань студентів є такою:

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінки за національною шкалою
		Екзамен
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	
67-74	D	Задовільно
60-66	E	
35-59	FX	Незадовільно
1-34	F	

Встановлені критерії оцінювання достатності знань студентів при вступі на навчання на 3 курс напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» є такими:

Бали	Критерії оцінювання
90 – 100 «Відмінно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент

	показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
75 – 89 «Добре»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальних дисциплін, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, може мати місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення студента до фактів.
60 – 74 «Задовільно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.
1 – 59 «Незадовільно»	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях припущені суттєві помилки.

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В.Д. Економічна теорія. Політекономія. Підручник. – 7-ме вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2008.
2. Базилевич В.Д. Макроекономіка. Підручник. – К.:Атіка, 2009.
3. Башнянин Г. Політична економія. Підручник для вузів. К.:Ніка-центр Ельга, 2000.
4. Беляєв О.О., Бебело А.С. Політична економія: Навч.Посібник.- К.:КНЕУ,2001.
5. Верланов Ю.Ю., Ципліцька О.О. Сучасна мікроекономіка: Навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 315 с.
6. Гальчинський А. С., Єщенко П.С., Палкін Ю. І. Основи економічних знань: Навч. пос. –К.:Вища школа,2002.

7. Горобчук Т.Т. Мікроекономіка: Навчально-методичний посібник. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 236 с.
8. Долан Э.Дж., Линдсей Д. Рынок: микроэкономическая модель / Пер. с англ. В. Лукашевича и др.; Под общ. ред. Б. Лисовика и В. Лукашевича. С.-Пб., 1992. – 496 с.
9. Державне регулювання економіки: Навч.посібник/ С.М.Чистов, А.Е.Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. К.: КНЕУ, 2000.
10. Економічний словник-довідник;/ за ред. С. В. Мочерного.К.: Феміна, 1995.
11. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Основы экономики: Учеб. Пособ. –К.: Вища шк., 1998.
12. Калина А.В., Осокина В.В. Економічна теорія і практика господарювання: Навч. Посібник.-К.: МАУП, 1998.
13. Калінченко О.В. Мікроекономіка: навч.посіб. для студ.вищ.навч. закл.-К.:Центр учб.л-ри, 2008.
14. Косік А.Ф. Мікроекономіка: навч.посіб. для студ.вищ.навч. закл.-К.:Центр учб.л-ри, 2008.
15. Костюк В.С. Економічна теорія:навч.посіб. для студ.вищ.навч. закл.-К.:Центр учб.л-ри, 2009.
16. Крупка М. Основы економічної теорії – К.:Атіка, 2001.
17. Курс економіки: Учебник.- 3-е изд.доп. /Под ред.Б.А.Райзберга.- М.:ИНФРА, 2000.
18. Лагутін В.Д. Антимонопольна діяльність. Підручник. – К.: КНТЕУ, 2005.
19. Лагутін В.Д. Бюджетна та монетарна політика: координація в трансформаційній економіці. – К.:КНТЕУ, 2007.
20. Лісовий А.В. Мікроекономіка: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 208 с.
21. Макконелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика: В 2 томах. Пер. с англ. – М.:Республика, 1992.
22. Мочерний С.В. Економічна теорія: Посіб.-К.:Вид.центр „Академія”, 2003.
23. Мочерний С.В. Основы економічних знань: Підруч.Вид.2-е, уточнене. – К.:Академія, 2002.
24. Никифоров А.А. Макроэкономика: научные школы, концепции, экономическая политика: учеб.пособие.- М.: Дело и Сервис, 2008.
25. Основы економічної теорії: політекономічний аспект:Підручник/Г.Н.Климко, В.П.Нестеренко, Л.О.Каніщенко та ін. 2-ге вид., і доп, - К.:Вища шк., 1999.
26. Основы економічної теорії. Підручник: у 2 кн./за ред. Ю.В.Ніколенко, К.:Либідь., 1998.
27. Основы економічної теорії. Підручник / За ред. А.А.Чухна.-К.:Вища шк., 2001.
28. Основы економічної теорії. Посіб./В.О.Рибалкін, М.О.Хмелевський, Т.І.Біленко та ін.-К.:Академія, 2002.
29. Палехова В.А. Макроэкономика: [навч. посіб.]/В.А.Палехова. – Миколаїв, 2005. – 300с.

30. Палехова В.А. Політична економія: [навч. посіб.]/ В.А.Палехова.– Миколаїв, 2001. – 172с.
31. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка – К.: Основи, 1996. – 646 с.
32. Райхлин Э. Микроэкономическая теория рынков вводимых ресурсов. – М.: Наука, 1996. – 176 с.
33. Райхлин Э. Основы экономической теории. Микроэкономическая теория рынков продукции. – М.: Наука, 1995. – 347 с.
34. Самуэльсон П., Нордхаус. Экономикс. Пер. с англ.
35. Селезнев В.В. Основы рыночной экономики Украины.-К., 1999.
36. Эдвин Дж.Долан, Дейвид Е.Линдсей Рынок: микроэкономическая модель/Пер. с англ.,-СПб., 1992.
37. Ястремський О., Гриценко О. Основи мікроекономіки. – К.: Знання, 1998.

Програму розглянуто на засіданні
кафедри обліку та аудиту
протокол № 2 від "10" лютого 2015 р.

Завідувач кафедри обліку та аудиту

Л.В.Антонова

Програму схвалено на засіданні
приймальної комісії університету
протокол № 8 від "30" березня 2015 р.

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Л.В. Шерстюк